

Oxelösund

Generella Ägardirektiv

Dokumenttyp Ägardirektiv	Fastställd av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2025-06-11	Reviderat
Dokumentansvarig VD Förab	Förvaring Castor	Dnr KS.2025.100	
Dokumentinformation Generella ägardirektiv Förab			

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Ägarstyrning.....	3
3. Ansvar och roller.....	5
3.4 Dotterbolagens styrelser.....	7
3.4.1 Årligen utvärdera styrelsens eget arbete.....	7
3.5 Verkställande direktör.....	7
3.6 Auktoriserade revisorer och lekmannarevisorer.....	8
4. Fokusområden.....	9
4.1 Tillväxt.....	10
Övergripande mål.....	10
4.2 Trygghet.....	10
Övergripande mål.....	10
4.3 Hållbarhet.....	10
Övergripande mål.....	10
5. Återrapportering.....	11

1. Inledning

Delar av kommunens verksamhet drivs i aktiebolagsform. Enligt Kommunallagen (2017:725) 10 kap, § 1 får kommunfullmäktige, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas i en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person. De kommunala bolagen utgör således instrument för kommunen att på samma sätt som nämnderna tillgodose kommuninvånarens behov. Kommunens bolagsverksamhet ska, liksom kommunens övriga verksamhet, arbeta för Oxelösunds kommuns vision, värdegrund, politiska program och mål.

Kommunens bolag lyder under aktiebolagslagen och måste dessutom anpassa verksamheten efter kommunallagen och annan för bolagen relevant lagstiftning. Kommunallagen ställer bland annat krav på inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet och då ingår även verksamhet som bedrivs i bolagsform. Bestämmelsen innebär att den verksamhet som överlämnas till bolaget ska falla inom den kommunala kompetensen. Bolagen ska följa de kommunalrättsliga principerna som anges i bolagsordning och ägardirektiv.

Det gemensamma och i förekommande fall särskilda ägardirektivet för respektive dotterbolag ska tillsammans med övriga styrdokument vara ett verktyg för kommunens styrning av den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform.

2. Ägarstyrning

Kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för bolagen vilket ställer krav på att bolagens utveckling och resultat följs upp. Dessutom ska kommunstyrelsen enligt kommunallagen utöva uppsikt över de kommunala bolagen. Detta ansvar och denna uppsiktsplikt utgör grunden för kommunens ägarstyrning och sker via både formell och informell styrning enligt nedan.

Den **formella styrningen** sker via bolagsordning, gemensamt ägardirektiv, särskilt ägardirektiv (i förekommande fall) samt övriga styrdokument. Bolagen ska drivas enligt affärsmässiga principer under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolagen bedriver kommunal verksamhet och i den mån det är tillämpligt ska denna verksamhet utföras inom ramen för de kommunala

befogenheterna såsom självkostnadsprincip¹, likställighetsprincip² och lokaliseringsprincip³

Kommunens **informella styrning** av bolagen sker bland annat via ägardialoger mellan moderbolaget och dotterbolagen. Vid ägardialogerna diskuteras kommunens krav och förväntningar på de kommunalägda bolagen utifrån beslutade ägardirektiv. Ägardialogerna ska sammanfattas och informeras om till kommunstyrelsen två gånger per år. Dessutom sker vd-möten där moderbolagets och dotterbolagens respektive vd deltar.

Bolagen ska, där det är tillämpligt, följa de av kommunen utfärdade policyer, riktlinjer, mål, budget samt övriga tillämpliga styrdokument som är beslutade. Därutöver ska bolagen förhålla sig till rutiner, anvisningar och instruktioner som utfärdas av moderbolaget samt bidra med en aktiv och innehållsrik dialog mellan ägaren och bolagen. Bolagen ska följa den tidsplan för rapportering som fastställs av kommunstyrelsen. Denna rapportering omfattar bland annat bokslut, måluppfyllelse, delårsrapporter, budget med flerårsplan samt lån- och borgensram.

Syftet med kommunens ägande av bolag är att dessa tillsammans med kommunens övriga verksamheter ska skapa nytta för kommunen och dess medborgare. Den kommunala verksamheten såväl i förvaltningsform som i bolagsform ska präglas av samma helhetssyn och princip avseende koncernnytta. Kommunen och bolaget ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse.

---

¹ **Självkostnadsprincipen:** Bolagen ska vid sin prissättning räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska också ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på det egna kapitalet.

² **Likställighetsprincipen:** Bolagen ska behandla de kunder som är kommuninvånare lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

³ **Lokaliseringsprincipen:** Bolagen ska endast bedriva verksamhet inom det geografiska området Oxelösunds kommun. Denna princip gäller med undantag för Oxelö Energi som bedriver viss verksamhet utanför kommungränsen.

3. Ansvar och roller

3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ska ha ett helhetsperspektiv på den totala kommunala organisationen och har det yttersta ansvaret för Oxelösunds kommuns bolagsstyrning.

Det åligger kommunfullmäktige att:

- Besluta om ägardirektiv för bolagskoncernen.
- Besluta om bolagsordning och övriga styrande dokument som ska gälla för bolagen.
- Utse ledamöter, ersättare, revisorer, lekmannarevisorer i alla helägda utse ledamöter och ersättare i delägda dotterbolag.
- Fastställa grunder för arvode och andra ersättningar till styrelserepresentanter, revisor och lekmannarevisorer.
- Årligen behandla lekmannarevisorernas granskningsrapport avseende bolagskoncernen.
- Utse ombud till bolagsstämma i moderbolaget.
- Enligt 10 kap. 3 § i kommunallagen (2017:725) ska kommunfullmäktige ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas. Det innebär blanda annat, om inte annat anges i särskilt ägardirektiv, att kommunfullmäktige ges möjlighet att ta ställning innan bolag beslutar om:
  - Ändring av aktiekapital (inom befintligt intervall enligt bolagsordning,).
  - Förvärv, avveckling eller bildande av dotterbolag om inte annat framgår av särskilt ägardirektiv.
  - Förvärv och försäljning av aktier eller andelar i annat företag samt deltagande i emission eller lämnande av ägartillskott i företag som inte är helägt dotterbolag.
  - Fusion av företag.
  - Bildande av stiftelse.
  - Större strategiska investeringar överstigande 350 prisbasbelopp.
  - Andra investeringar eller åtgärder som innebär en ny inriktning eller start av verksamheter inom ett nytt affärs- eller verksamhetsområde för bolaget.
  - Större förvärv eller större försäljning av fast egendom.
  - För vägledning och stöd av vad som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska dotterbolagen samråda med moderbolaget Oxelösunds kommuns förvaltnings AB (Förab).

3.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för koncernens utveckling och ekonomiska ställning. Oavsett vem som utövar ägarrollen har kommunstyrelsen lagstadgad uppsiktsplikt över bolagen enligt 6 kap. 1, 9 och 10 §§ i kommunallagen. Det innebär att kommunstyrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten.

Kommunstyrelsen ska dessutom i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits av respektive bolag under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Utöver detta åligger det kommunstyrelsen att:

- Svara för beredning av ägardirektiv och bolagsordningar.
- Lämna instruktion till ombuden som företräder kommunen vid bolagsstämma i moderbolaget.
- Vid behov uppdra åt ombuden att begära extra bolagsstämma.
- Besluta om aktieägartillskott till moderbolaget.

Kommunstyrelsen har rätt att själv eller genom därtill utsedda personer när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar och att även i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

Innehåller protokoll som ska överlämnas till kommunstyrelsen, sådana uppgifter som bolagen på grund av reglerna om offentlighet och sekretess inte kan lämna ut, ska uppgifterna uteslutas. Av det översända materialet ska framgå att sådan åtgärd har vidtagits.

3.3 Moderbolagets styrelse

Kommunens informella styrning av bolagen sker främst via ägardialoger mellan moderbolaget och dotterbolagen. Det är därför av vikt att såväl kommunstyrelsens ordförande som oppositionsråd tjänstgör som styrelseledamöter i moderbolaget. Samtidigt betonas moderbolagets roll (och styrelsens uppgift) att samordna den verksamhet som bedrivs i bolagsform utifrån de politiska mål som beslutas i andra organ inom kommunen

Moderbolaget svarar för det direkta formella ägandet av dess dotterbolag. Det åligger moderbolagets styrelse att:

- Svara för löpande kommunikation med dotterbolagen.
- Informera dotterbolagen om koncernintressanta frågor.
- Svara för beredning och samordning av strategiska frågor som ska till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige så som bolagskoncernens ekonomiska rapportering.

- Föreslå nivå på koncernbidrag eller utdelning från dotterbolagen.
- Besluta om skattemässiga dispositioner mellan dotterbolagen.
- Medverka till att uppnå samordning och optimalt resursutnyttjande i kommunkoncernen.
- Utfärda instruktion för styrelsens och vd:s arbete.
- Årligen utvärdera styrelsens eget arbete.
- Utse ombud till bolagsstämman i dotterbolagen och lämna instruktion till ombuden.

3.4 Dotterbolagens styrelser

Dotterbolagens styrelse ansvarar enligt aktiebolagslagen för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Dotterbolagens styrelse har därför ansvaret för affärsmässiga beslut som påverkar verksamheten.

Det åligger styrelsen att:

- Ha en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet.
- Årligen besluta om verksamhetsplan.
- Lämna rapporter och uppgifter i enlighet med kommunfullmäktiges beslut och tidplan som fastställs av kommunstyrelsen.
- Hålla moderbolaget informerad om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt.
- Lämna protokoll från bolagsstämmor samt revisions-berättelser till kommunstyrelsen med undantag av sekretessbelagda uppgifter.
- Informera moderbolaget vid större avvikelser från planer och budgetar (så kallad "early warning").
- Moderbolagets ledning (ordförande och VD) ska informeras om tillsättning och avsättning av VD. Personkontroll ska i förekommande fall genomföras.
- Utfärda instruktion för styrelsens och vd:s arbete.

3.4.1 Årligen utvärdera styrelsens eget arbete.

Moderbolaget har rätt att få ta del av information från dotterbolagen som moderbolaget anser nödvändigt för att kunna genomföra sitt uppdrag.

Innehåller en begäran från moderbolaget sådana uppgifter som bolagen på grund av reglerna om offentlighet och sekretess inte kan lämna ut, ska uppgifterna uteslutas. Av det översända materialet ska framgå att sådan åtgärd har vidtagits.

3.5 Verkställande direktör

Verkställande direktör ska på bästa sätt tillvarata bolagets intresse och arbeta utifrån den vd-instruktion som bolagets styrelse fastställer. Det innebär att verkställande direktör ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten förverkligas, så som det kommer i uttryck i bolagsordning, ägardirektiv och styrelsebeslut.

Det åligger verkställande direktör att:

- Sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.
- Se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt.
- Förse styrelsen med information om bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete.

3.6 Auktoriserade revisorer och lekmannarevisorer

De **auktoriserade revisorer** ska i den utsträckning som följer av god redovisningssed granska räkenskaperna, årsredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens arbete. Bolagsstämman får ge revisorn ett utökat granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordning eller god redovisningssed. Revisorn upprättar revisionsberättelse till bolagsstämman, med uttalande i ansvarsfrågan.

Lekmannarevision är kommunfullmäktiges organ för granskning av all verksamhet i kommunen, vilket inkluderar bolagen. Lekmannarevisorn ska årligen lämna en granskningsrapport till bolagsstämman och kommunfullmäktige. I denna rapport ska de yttra sig om bolagets verksamhet bedrivits i enlighet med ändamålet i bolagsordning och ägardirektiv samt de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten.

4. Fokusområden

Syftet med fokusområden är att visa riktning för bolagen och vara ett stöd för att uppnå kommunens vision och målområden.

Tre fokusområden har identifierats:

- Tillväxt
- Trygghet
- Hållbarhet

Till varje fokusområde finns koncernövergripande mål som bolagen ska bryta ner i respektive verksamhetsplan som därefter återrapporteras till Förab. Hänsyn tas även till förändringar i vår omvärld som påverkar bolagens verksamhet. Det kan handla om ändrade lagar eller förordningar, marknadsförändringar och liknande. Processen kan beskrivas enligt följande illustration:

4.1 Tillväxt

Bolagen ska genom sin verksamhet bidra till att Oxelösund är en växande, attraktiv skärgårdskommun att leva i, hela livet.

Mervärde skapas exempelvis genom strategiska och långsiktiga investeringar i bostäder, infrastruktur och teknologi för att förbättra och expandera verksamheten.

Övergripande mål

- Fler kommuninvånare.

4.2 Trygghet

Bolagen ska genom sina verksamheter arbeta för trygghet och säkerhet. Detta mål gäller såväl kommuninvånarens upplevelse i vardagen som kommunens möjlighet att bedriva sin verksamhet i en krissituation.

Övergripande mål

- Kustbostädernas kunder ska uppleva en hög grad av trygghet i de miljöer bolaget förvaltar.
- Bolagen ska aktivt samverka med övriga lokala aktörer för att förebygga och motverka brott.
- Oxelö Energi ska ha en dokumenterad förmåga för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

4.3 Hållbarhet

Bolagen inom koncernen ska arbeta för en långsiktig hållbarhet. Det innebär att resurser ska utvecklas och användas på ett sätt som möter dagens behov utan att äventyra framtida generationers möjligheter att möta kommande egna behov. Det handlar om att balansera ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter för att skapa långsiktig och hållbar utveckling.

Övergripande mål

Ekonomisk Hållbarhet

Säkerställa en stabil och hållbar ekonomisk utveckling genom att generera tillräckliga avkastning för att täcka kostnader och möjliggöra framtida investeringar.

Bolagen ska långsiktigt arbeta för konsolidering av koncernen i syfte att:

- Ge en god ekonomisk bas för koncernens förmåga att klara framtida utveckling.
- Minimera kommunens risktagande.

Moderbolaget ska ha en styrning av koncernen som ger ett resultat som innebär att koncernens samlade finansiella ställning successivt stärks.

Moderbolaget ansvarar för att:

- Föreslå nivå på koncernbidrag och utdelning.
- Optimera resultatet inom koncernen.

Miljömässig Hållbarhet

Minska miljöpåverkan genom att:

- Verka för biologisk mångfald.
- Minska utsläpp för en fossilfri och klimatneutral koncern.
- Främja en cirkulär ekonomi
- Tillgodose en hållbar resursanvändning.

Social hållbarhet

Innebär att främja rättvisa, jämlikhet och välbefinnande för alla människor, inklusive att säkerställa tillgång till grundläggande behov som utbildning, hälsa och bostäder.

Bolagen bidrar till den sociala hållbarheten genom att:

- Erbjuder högkvalitativa tjänster och produkter som möter invånarnas behov och förväntningar, vilket leder till hög kundnöjdhet.
- Stötta lokala initiativ, skapa arbetstillfällen, främja social inkludering och mångfald.
- Vara en attraktiv arbetsgivare.

5. Återrapportering

Respektive dotterbolag ska i samband med delårs- och årsbokslut lämna en rapport till moderbolaget som beskriver bolagets arbete med sin måluppfyllelse.

Därutöver ska bolagen årligen upprätta en hållbarhetsrapport. Syftet med hållbarhetsrapporten är att ge en översikt över hur företag hanterar och påverkar miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade frågor (ESG: Environmental, Social, Governance).